

KATSASTA KYLÄSI

Höljäkän kylän

KATSAUS HYVINVOINTIIN

31.1.2019

Tutkailemme yhdessä kyläsi muuttuvat ja kuluvat osat, kirjaamme ylös korjaustarpeet ja etsimme sopivia korjaamoja. Näin saat kyläsi kestävämmän ja palvelemaan vielä pitkään! Katsastuksessa kiinnitämme erityistä huomiota mm. seuraaviin osiin:

LEADER

Vaara-Karjala
www.vaarakarjalanleader.fi

Pielisentie 10-12
81700 Lieksa
puh. 040 1044906
leader@lieksa.fi

Johdanto

Höljäkän ja Lipinlahden kylien yhteinen Katsasta kyläsi-ilta pidettiin Tuohuspirtillä 4.10.2018. Iltaan kutsuttiin kylän asukkaita, mökkiläisiä ja kylän eri yhdistysten väkeä sähköpostitse puheenjohtajien ja sihteereiden kautta, tiedottamalla illasta aiemmin järjestetyssä Kylämatkailuiltamassa 13.9.2018 Haikolan pirtillä, paikallislehden seuratoimintapalstalla sekä sähköisessä mediassa. Iltaan osallistui kuusi Höljäkän ja kaksitoista Lipinlahden kylän edustajaa. Mukana molemmista kylistä oli sekä vakituksia asukkaita että vapaa-ajanasukkaita. Tilaisuudessa oli edustus yhteensä kahdeksasta yhdistyksestä. Edustettuina olivat, Höljäkän kyläyhdistys ja nuorisoseura, Lipinlahden kyläyhdistys ja nuorisoseura, Opiston ystävät, Lipinlahden metsästysseura, Lipinlahden vesiosuuskunta ja Lipinlahden kalaveden osakaskunta.

Katsastuksen merkityksestä tuotiin esille se, että kyläläisten ääntä halutaan kuunnella ja kirjata hyvinvointiin liittyviä asioita ylös. Näin esiin nousseita asioita voidaan jäsentää, huomata ja pukea sanoiksi. Katsastusraportti antaa kylän asukkaille ja mökkiläisille tietoa kylän tilasta ja myös uusille asukkaille mahdollisen kanavan tietää kylästä enemmän ja osallistua omilla vahvuuksillaan kylän kehittämiseen. Kylän eri yhdistysten hallituksen ja jäsenistön vaihtuessa katsastusraportti antaa uusille toimijoille näkökulman kylän tilaan ja kehittämiskohteisiin.

Toiveita ja kehitettäviä asioita voidaan antaa tiedoksi mm. kaupungille ja päättäjille. Myös rahoittajan näkökulmasta mm. teemahankkeiden osalta saadaan vinkkejä tulevaan ja jo olemassa olevia palveluita tai hankkeita voidaan kylätoimijoiden verkostossa etsiä edistämään kylän hyvinvointia. Katsasta kyläsi-illan teemat ja pohdittavat aiheet pohjautuvat maaseudun kehittämistyöhön, jossa hyvinvointinäkökulma on nostettu näkyvästi esille.

1. Katsastuksen pohjana Maaseutu2030-tulevaisuustyö

Maaseutu2030-Tulevaisuustyöryhmän raportti antaa viitteitä siitä, mitä maaseudun kehittämisessä painotetaan seuraavilla ohjelmakausilla. Maaseutuviraston linjauksissa korostui selkeästi hyvinvointi ja yhteisöllisyys. Raportissa nostetaan tärkeimmäksi tekijäksi hyvinvointi ja ihmiskeskeinen maaseudun kehittäminen, mikä on täysin erilainen lähestymistapa maaseudun kehittämiseen kuin aiemmin toteutettu aluekehittämistyö. Jokainen voi itse määritellä oman hyvinvointinsa, joka pohjautuu ihmisyyteen ja inhimillisyyteen. Ennakkoluulotonta ja pienellä budjetilla toteutettavaa osallisuutta ja yhteisöllisyyttä tullaan kehittämistyössä painottamaan.

Maaseutu ja kaupunkialueet nähdään elinvoimaisena toisiaan tukevana kokonaisuuksina, joissa on vahva vuoropuhelu toimijoiden kesken. Maaseutu halutaan myös nähdä tärkeänä ja merkityksellisenä vastapainona kaupungistumiselle. Kylät pyritään rakentamaan alustoiksi, joissa on nopeat tietoliikenneyhteydet ja jotka mahdollistavat ihmisten, tavaroiden ja palveluiden älykkään liikkumisen. Alusta tukee myös maaseudun investointien houkuttelevuutta, kannattavuutta ja kestävyttä. Uudet toimeentulomallit, yrittäjyyden muodot ja yhteisölliset investoinnit halutaan mahdollistaa ja näin työikäisen väestön määrää maaseudulla pyritään kasvattamaan.

Jotta maaseudun väestön pärjääminen turvattaisiin, halutaan tukea erityisesti osaamisen päivittämistä, halua tehdä ja osallistua. Yksilöiden oma innostus asioiden aikaan saamiseen tulee merkittäväksi osaksi maaseudun kehittämistä. Samalla erilaisten yksityisten ja julkisten rahoituskanavien yhdistämistä maaseudun kehittämiseen halutaan tehostaa. Eläminen, asuminen ja yrittäminen maaseudulla vaatii tänä päivänä erilaisia ratkaisuja ja innovatiivisuutta. Kaiken pohjana on maaseudun asukkaiden hyvinvointi, jonka pohjalle kehittämistyötä voidaan rakentaa.

Maaseutu2030-raportti: www.maaseutu.fi/maaseutuverkosto/teemat/maaseutu2030

2. Työskentely

Illan teemana oli oman kylän hyvinvointi ja siihen pohdinta osattiinkin tällä kertaa rajata. Osallistujat vastasivat muutamiin kysymyksiin yksin ja pohdinta tehtiin kolmessa ryhmässä. Yksin pohdittavat kysymykset olivat luonteeltaan nopeasti vastattavia ja kunkin vastaajan omista lähtökohdista pohdittuja. Kysymyksillä haluttiin selvittää, mikä heidän näkökulmastaan kylässä toimii ja mikä kaipaisi huomiota. Lisäksi kartoitettiin sitoutuneisuutta kylässä asumiseen tai halukkuutta pois muuttamiseen.

on laadittu Höljäkän kyläläisten aloitteesta ja toteutettu Nurmeksien kaupungin ja Joensuun yliopiston opiskelijoiden toimesta vuonna 2001 (http://www.nurmes.fi/documents/183024/5022517/Kyläsuunnitelmat_Höljäkkä/6dd68fe5-72a8-42de-bb9c-ee12f0dd7029) ja suunnitelmaa on päivitetty Pohjois-Karjalan Kylät ry:n ja Maaseudun Sivistysliiton toimesta 2009 (https://kylat.fi/dataflow/kylat/files/media/file-9-1446021094.19_89.pdf). Katsasta kyläsi -illassa 4.10.2018 kiinnitettiin huomiota kylät.fi -sivuilla olevaan kuvaukseen, joka on kyläsuunnitelman ja myöhemmin tehtyjen päivitysten mukainen. Kuvauksen tarkistamista pidetään tärkeänä siksi, että kylästä välittyisi ajan mukainen kuva sähköisessä mediassa ja että kuvausta voisi käyttää esim. tiedotettaessa matkailijoita tai mahdollisia kylään muuttoa harkitsevia henkilöitä.

Varsinaisessa katsastuksessa pohdittiin ryhmätyönä oman kylän hyvinvointia yhteisöllisyyden, välittämisen ja turvallisuuden näkökulmasta. Tiedottamisen onnistuneisuutta ja kehittämistarpeita kylän sisällä ja kylästä ulospäin kartoitettiin. Kylän viihtyisyyttä, toimivuutta ja harrastusmahdollisuuksia sekä palveluita pohdittiin. Lopuksi listattiin toteuttamista vaille olevia ideoita. Vastaamiseen annettiin riittävästi aikaa, jos aiheen ympärille muodostui paljon pohdittavaa. Jos jokin asia taas oli nopeasti käsitelty, vaihdettiin pohdittavaa aihetta. Keskustelu oli vilkasta ja kyläien ja useiden yhdistysten yhteinen työskentely luontevaa

2.1. Kysymykset, joihin vastattiin yksin nimettömästi. (Vastauksissa ei eritelty kumpaa kylää vastaaja edustaa)

Mitkä asiat koettiin tärkeimmiksi, jotta kylä voisi hyvin nyt ja jatkossa?

Vastauksissa eniten arvostettiin ja toivottiin seuraavia asioita:

- 1) Kylällä on yhteisiä tapahtumia, yhteistä toimintaa ja tekemistä. Näistä konkreettisena mainittiin mm. erilaiset juhlat, luontoretket ja kyläien välinen yhteistyö, joka korostui useissa vastauksissa.
- 2) Asukasmäärän säilyttäminen ainakin entisellään tai kasvattaminen koettiin tärkeäksi useissa vastauksissa. Yhtä paljon toivottiin kylän ikärakenteen ainakin ennallaan pysymistä tai nuoremman väestön muuttamista kylälle.
- 3) Nykyistä parempi tie ja tien kunnossapito, kulkuyhteydet ja asiointiyhteydet kuntakeskukseen nousivat esille voimakkaasti.

Lisäksi tärkeiksi asioiksi kirjattiin avunanto, yhteinen tahtotila, yhteishenki, sivistystahto, naapurit ja heidän tunteminen, turvallisuus, luonto, viihtyisyys, liikuntapaikat, toimiva infra, kunnan hyvä tiedottaminen, asukkaiden osallistaminen, palvelut, elinvoimaisuus, työpaikat Nurmeksessa, maatalouden säilyminen, elinkeinojen lisääminen ja toimeentulon mahdollistaminen kylässä.

Mikä asia kylässä kaippaa huomiota tai tekemistä? Eniten mainintoja tuli seuraavista asioista:

- 1) Pusikoituminen tulisi estää ja maisemaa pitää hoitaa.
- 2) Tyhjillään olevia taloja tulisi inventoida ja markkinoida uusille mahdollisille asukkaille.
- 3) Yhteishengen, innostumisen ja yhteisen tekemisen puute

Lisäksi mainittiin kesäkioskin tai kaupan tarpeellisuus, nuorison näkökulman ja osallistumisen puute, tiestön huono kunto, kävelyreitit puuttuminen opistolta Hyvärilän suuntaan ja katuvalojen puute

Asun kylässä, koska... lausetta jatkettiin eniten seuraavasti:

- 1) kylä on syntymäpaikka tai juureni ovat täällä.
- 2) mökki on täällä.
- 3) koti on täällä.

Muita syitä kylällä asumiseen olivat puoliso, opisto, luonto, pakko, harrastusmahdollisuudet, tila, oma pelto, hulluus ja paras paikka elää.

Lähden kylältä pois, jos... lausetta jatkettiin ehdottomasti eniten mainitsemalla,

- 1) terveys pettää, tulen liian vanhaksi tai kuolen.

Muita syitä olivat: siteet katkeavat, ei ole muuta mahdollisuutta, pellot ja metsät katoavat, kylään tulee kivilouhimo, Haikola loppuu, yhteistyö sammuu, mökkini otetaan minulta pois, kylä tyhjenee, eläminen kylässä tulee tavalla tai toisella mahdottomaksi.

2.2. Kylän kuvauksen tarkistaminen

Luettiin ja kommentoitiin Höljäkän kylän kuvaus, joka on kylät.fi-sivuilla.

" Höljäkän kylä sijaitsee Pielisen itärannalla Nurmeksen ja Lieksan rajalla noin 20 km Nurmeksen kaupungin keskustasta Lieksaan päin. Kylä jakautuu Pielisen rannalla sijaitsevaan Etelä-Höljäkkään ja kantatie 73:n molemmille puolille sijoittuvaan Pohjois-Höljäkkään. Kylän keskustaajama on Höljäkän rautatieaseman tuntumassa, jossa sijaitsevat kylätoiminnan keskuksena toimiva nuorisoseurantalo, Höljäkkä Areena-ulkoilmateatteri, uimaranta, urheilukenttä, Höljäkän-Porosaaren hautausmaa ja puupylväiden tuotantoon erikoistunut, kansainvälistä vieniä harjoittava teollisuuslaitos Scanpole Oy. Maisemallisesti Höljäkän kylä on tyypillistä itäsuomalaista haja-asutusta, lukuun ottamatta 1900-luvun alussa Joensuu-Kontiomäki-radon rakentamisen aikaan syntyntä keskustaajamaa. Kylän alueella on useita maisemallisesti upeita vaaroja, joilta avautuu näköala Pieliselle. Jurttivaaralle ja Konnanvaaralle on olemassa retkeilyreitit ja näiden vaarojen laelle on rakennettu levähdyspaikat. Kylällä on useita kilometrejä Pielisen rantaviivaa."

Höljäkän ryhmän pohdinnan tuloksena kylän kuvausta täydennettiin siten, että sitä voi käyttää mm. uusien alueelle muuttavien asukkaiden ja matkailijoiden tiedottamiseen. Lisättäviä asioita ovat Majoitus- ja pitopalvelu Koivurinteen Erämiesten omistamassa Eräkartanossa Pohjois-Höljäkässä sekä rakennusten kokous- ja juhlatilojen varausmahdollisuus yksityiskäyttöön ja kylätapahtumiin. Lisäksi kylässä on valaistu hiihtolatu, henkilöjunayhteys kaksi kertaa päivässä molempiin suuntiin, säännöllisiä kansalaisopistoryhmiä, Höljäkän kuntoliikunta- ja salibandyryhmä sekä frisbeegolfrata. Urheilukentän (hoitamaton) mainitseminen kuvauksessa on ehkä aiheeton. Kun teksti on päivitetty, sen voi lähettää Pohjois-Karjalan kylät ry:n kautta kylät.fi-sivustoon. Mikäli kuvausta käytetään muissa yhteyksissä on syytä mainita aina sivun lähde www.kylat.fi.

2.3. Katsastus

Kunkin kylän taulukot kasvavat sen mukaan, mitä kukin kylä korostaa tai pohtii. Tarkoituksena on kuunnella kyliä ja etsiä ratkaisuja

Kyläläisten näkemys	Kehitettävää	Tehtävää, työnjako, ratkaisuja, aikataulu, muuta kommenttia
VIIHTYISÄ JA TOIMIVA KYLÄ		
Käytössä ovat Höljäkän nuorisoseuran talo, Höljäkän Erän metsästysmaja ja Höljäkän kalaveden osakaskunnan kalamaja. Höljäkkäläiset yhdistykset voivat käyttää Höljäkän asemarakennusta kokoustilana. Lisäksi kylän venevalkamassa on grillikota Rantakolo, ja kylän retkeilyreittien varrella Konnan kolo-laavu ja Jurttivaaran kota. Ranta-alueet kaislikoituneet.	Ns-talon ulkomaalaus ja sisänäyttämön kunnostaminen on ajankohtainen, samoin kesäteatterin pukeutumistilojen fiksaus. Rantakolo-Timola – rantaladulla on vuosittainen ylläpito-ongelma. Retkeilyreittien ylläpito, markkinointi ja opastus kylämatkailutarkoituksiin. Kaislikoituneiden ranta-alueiden kunnostuksen suunnittelu ja toteutus. Opastamateriaalia kylästä, sen nähtävyyksistä ja tutustumiskohteista.	Tiedottaminen siitä, ketkä ovat eri tilojen vastuuhenkilöitä ja mitkä tilat ovat avoimia kaikkien käyttöön. Tilojen kunnostamissuunnitelman teko ja mahdollisen rahoitustarpeen kartoitus, sekä rahoituksen hakeminen. Jos Ns-talo on suojeltu, voisi kysyä avustusta esim. Kotiseutuliitosta. Onko kylälle mahdollista palkata esim. kunnan työllistämä henkilö ylläpitämään latua ja reitistöä? Esiselvityksen teko Lipinlahti-Höljäkkä kaislikoituneiden ranta-alueiden puhdistamisesta. Opastamateriaalien laatiminen, jotta kyläkeskuksen miljööseen ja rakennusten historiaan sekä muihin kohteisiin voisi tutustua helposti.
YHTEINEN KYLÄ		
Kylällä toimivat Höljäkän kyläyhdistys, Höljäkän nuorisoseura, Höljäkän Erä ja Höljäkän kalaveden osakaskunta. Lisäksi on etähöljäkkäläisten verkosto, jonka jäsenistä useat osallistuvat aktiivisesti tapahtumien järjestämiseen ja talkoisiin. Tiedotukseen on panostettu Höljäkän kyläsivuston ja nuorisoseuran FB-sivuston kautta sekä sähköpostitse lähetettävillä uutiskirjeillä. Informointi talkoista toimii tekstiviestirinkinä.	Yhteishengen, osallistujien ja kommunikaation puutetta esiintyy, joten viiden kylätoimijan yhteistyön lisääminen on tarpeen. Voimavaroja tapahtumien järjestämiseen ja tietoa siitä, mitä kukin tekee ja miten tapahtumista tiedotetaan. Esiintyy hankaluutta kokoontua saman pöydän ääreen keskustelemaan ja sopimaan asioista.	Neuvottelut ja kokoukset, joihin kaikki viisi kylätoimijatahoa osallistuu tavoitteena sopia, kuka tekee mitäkin ja ideoida, mitä tehdään ja miten. Nuorisoseuran ja kyläyhdistyksen vuosikokousajankohdasta tiedottaminen jäsenille sähköpostitse ja vuosikokoukseen osallistumisen mahdollistaminen etäyhteyden kautta. Etähöljäkkäläisissä ja kesävieraissa voi olla käyttämättömiä resursseja. Heidän kutsuminen ja kannustaminen entistäkin aktiivisemmin mukaan toimintaan.

PALVELEVA, AUTTAVA JA VÄLITTÄVÄ KYLÄ

<p>Kylällä korostetaan kylän asukkaista huolehtimista ja yhteisöllisyyttä.</p> <p>Autioita kiinteistöjä on, mutta ei juurikaan uudisasukkaita. Osa rakennuskannasta on ainoastaan osavuotisessa käytössä. Kaikille kiinnostuneille ei ole löytynyt kylästä asuinpaikkaa ja se pienentää kylän asukaslukua ja muuttohalukkuutta kylään. Myös kylän etäisyys palveluista ja kulkuyhteydet keskusta vaikuttavat muuttohalukkuuteen.</p>	<p>Kylälle tarvittaisiin kaupassakäynti- ja asiointipalvelu. Rakennusten inventointi ja kuntotarkastus, ongelmakiinteistöjen kunnostaminen ja/tai purkaminen. Asuntokanta supistuu entisestään, kun Höljäkänrivi on päätetty purkaa. Mitä tehdä sen eteen, ettei etäisyyttä palveluista ja julkisen liikenteen vähäisyyttä koeta esteeksi kylässä asumiselle?</p>	<p>Tukiringin muodostaminen (esim. puhelintukirinki yksinasuville vanhuksille).</p> <p>Kylällä tulisi kartoittaa asiointipalveluiden tarpeellisuuden laajuus ja pohtia sen perusteella toteutustapa ja mahdolliset yhteistyökumppanit.</p> <p>Kuka/ mikä taho voisi suorittaa rakennusten inventoinnin, mikä on edellytys kylän markkinoimiseksi (paluu)muuttokohteena ja lomakohteena?</p> <p>Kartoitus valmiudesta järjestää kimppakyytejä tms.</p>
--	---	---

VAPAA-AJAN KYLÄ

<p>Kansalaisopiston jumppa miehille ja naisille viikoittain, sählyilta kerran viikossa, kesäteatteritoiminta, talkootoiminta kylän elinvoimaisuuden säilyttämiseksi. Hyvät mahdollisuudet harrastaa patikoimista, retkeilyä, kalastusta, metsästystä, marjastusta, ratsastusta, vesillä liikkumista jne.</p>	<p>Kylältä puuttuu monipalvelupiste / nettipiste/infopiste/ avoin tila. Opasteita ja opastajia tarvitaan, sähköinen tiedottaminen ei yksin riitä.</p> <p>Mainitut harrastusmahdollisuudet tuntevat kyläläisten lisäksi vain ihmiset, joilla on verkostoa kylällä tai jotka ovat yhdistysten jäseniä</p>	<p>Monipalvelupiste tarvitsee tilan ja jonkun, joka vastaa siitä. Työllistäminen mahdollista tässäkin kohdassa?</p> <p>Harrastusmahdollisuuksista tiedottaminen laajemmin ja opastukset/opasteet esim. reiteille ja muihin kiinnostaviin kohteisiin kylällä.</p> <p>Sähköisen lipunmyynnin järjestäminen Teatteriin.</p>
--	---	--

TIEDOTTAVA KYLÄ

<p>Ylä-Karjalan seurapalsta, Höljäkän nettisivut, Höljäkän nuorisoseuran FB-sivut, sähköpostiviestinä lähetettävät kiertokirjeet, tekstiviestiryhmät</p>	<p>Kylältä puuttuu monipalvelupiste / nettipiste/infopiste/ avoin tila.</p>	<p>Voisiko Höljäkkä liittyä kylään.fi – palveluun? (mm. teatterin osalta näkyvyyttä), markkinointia isompiin naapurikaupunkeihin.</p>
--	---	---

TURVALLINEN KYLÄ		
Turvallisuussuunnitelmaa ei ole päivitetty.	Turvallisuussuunnitelma on päivitettävä.	Selvitettävä, onko kylässä turvallisuussuunnitelma ja jos on, miten se päivitetään? Pohjois-karjalan kylät ja MSL ovat tukeneet turvallisuussuunnitelman laatimista: täytettävä kyläturvallisuussuunnitelmapohja netissä. Yhteydenotto MSL:n Turvaa maaseudulle-hankeeseen. Selvitetään palo- ja pelastustoimen osuus.
IDEOIVA KYLÄ		
Yhteistyön vahvistaminen muiden Nurmeksen kylien kanssa (Lipinlahti lähin) ja yli kuntarajojen (mm. Mätäsvaara, Vieki). Pääallekkäisiä tapahtumia tulisi välttää. Tapahtumia voisi järjestää myös yhdessä ja käydä vuoroin vieraisissa. Esimerkiksi Lipinlahden kirpputorille voisi kysyä Höljäkän osallistumista ja vastaavasti Lipinlahtea Höljäkän kesätorille. Vapaa-ajanasukkaat ovat merkittävä voimavara Höljäkässä; kesäaikaan kylän väkiluku kaksinkertaistuu. Tämän ympärille voisi tehdä kesätapahtuman esim. Kyläkävely, pyörä- ja veneretkiä, höljäkkäläisjärjestöjen esittäytymistä jne.		

3. Katsastuksen tulos ja pohdintaa

Höljäkän kylä on hyvin elinvoimainen ja sen toiminnassa näkyy vahvasti yhteistyö eri tahojen kanssa ja erilaisissa verkostoissa. Höljäkkään on hyvät kulkuyhteydet ja kylässä ei ole juuri lainkaan asumattomia taloja. Aktiivinen toiminta näkyy hyvin myös kylästä ulospäin, joskin markkinointia kannattaa tehostaa vielä entisestäänkin.

Kylän rakennuksista ja muista ympäristön arvokkaista kohteista Höljäkän kylässä on pidetty hyvin huolta, jatkuva kunnossapito huomioidaan ja sitä myös tehdään. Kylässä on vahvaa osaamista eri rahoituskanavien käyttöön. Käytettäviä tiloja on paljon, mutta kaikille ei ole selvää se, kuka tiloja saa käyttää ja kuka niistä vastaa. Kyläkeskuksen rakennusten historia samoin kuin Nurmeksen mittakaavassa ainutlaatuinen kylähautausmaa voisivat myös olla kiinnostavia kylän tutustumiskohteita. Kylän rakennuksista voisi laatia kylän verkkosivuille oman osuuden, josta olisi helppo tarkistaa yhteystiedot ja tutustua myös talojen historiaan. Yhden kyläillan aiheena voisi olla yksinomaan kylän rakennuskannan arviointi ja selvittäminen, mitä rakennuksille voitaisiin tehdä.

Lipinlahden ja Höljäkän ranta-alueet ovat päässeet kaislikoittumaan ja esiselvitys näiden alueiden kartoitukseen ja puhdistamistyön toteuttamiseen olisi paikallaan. Ranta-alueiden hoitaminen on tärkeää kyläläisille ja sillä on myös retkeily- ja kylämatkailun näkökulmasta suuri merkitys.

Höljäkän kylän asukkaiden ikärakenne tuo omat haasteensa kylän kehittämiseen. Iäkkäämmät asukkaat muuttavat taajamiin ja osa rakennuksista jää vain osavuotiseen käyttöön. Toisaalta taas mahdollisille (paluu)muuttajille on vaikea löytää asuinpaikkoja ja kiinteistöjä. Asukaspuhjan vuoksi myös aktiivisten toimijoiden harvalukuisuus ja vastuun jakautuminen samoille tekijöille näkyy toiminnoissa. Useiden vuosien ajan uusia jäseniä kylän yhdistykseen on ollut vaikea rekrytoida. Vuosikokouskutsut olisivatkin hyvä lähettää jäsenille sähköpostitse ja mahdollistaa kokoukseen osallistuminen etäyhteyden kautta.

Yhteistä suunnittelua kaikkien kylän viiden yhdistyksen voimin tarvittaisiin useisiin kehitettäviin asioihin ja suunnittelussa tulisi kirjata kehitettävät tai parannettavat asia kirjalliseen muotoon ja päättää kehitettävien asioiden tärkeysjärjestys. Mahdollista hanketta suunniteltaessa kirjaamisesta olisi apua ja rahoitusneuvonnassa voitaisiin katsoa, mitkä toimenpiteet ovat tukikelpoisia hankkeeseen ja mihin toimenpiteisiin tukea voi hakea samalla hakemuksella.

Kylää voisi suunnitella jopa monipalvelukeskuksena, joka työllistäisi henkilön huolehtimaan tietyistä palveluista. Höljäkkä kylänä on houkutteleva asuinpaikka ja sen vuoksi kylän palveluihin kannattaakin kiinnittää huomiota, jotta houkuttelevuus myös säilyy. Reittien ja latujen kunnossapito vaatii jatkuvaa tekemistä, kaupassakäynti- ja asiointipalvelu sekä monipalvelupisteen kehittäminen ovat tehtäviä, joihin tarvittaisiin työntekijä. Kaupungin ja työvoimatoimiston kanssa voisi käydä keskustelua työllistämistä. Yhden työntekijän työpanoksella saataisiin jo paljon toteutettua näistä kehittämiskohteista. Erilaisia työllistämisen ja kyläavustajan malleja on jo olemassa ja niihin kannattaa tutustua. Esimerkiksi MSL:n Puhti-hankkeeseen voisi ottaa yhteyttä.

Katsastuksessa kirjattiin Höljäkän kylän vapaa-ajan harrastusmahdollisuuksia ja niitä oli paljon. Näistä mahdollisuuksista voisi tiedottaa aktiivisemmin myös kylän ulkopuolella asuvia. Kylän liittämistä Kylään.fi- palveluun ehdotettiin ja sen etuna on nykyisten vakiintuneiden tapahtumien, toimintojen ja tutustumiskohteiden markkinointi nykyistä laajemmin. Lisäksi opastusta ja opasteita voisi lisätä reiteille ja muihin kiinnostaviin kohteisiin kylämatkailun edistämiseksi. Nuorisoseurantalo voisi toimia luonnollisena info- ja opastuspisteenä, josta myös opastemateriaalia olisi saatavilla.

Kylän väkiluku lisääntyy kesällä huomattavasti. Tapahtumia on paljon ja se vaatii paljon talkootyötä. Kyläläisten lisäksi talkoisiin ovat osallistuneet entiset höljäkkäläiset ja mökkiläiset, mikä on kylän erityinen vahvuus. Vapaa-ajanasukkaissa voi olla myös käyttämätöntä resurssia, joten heidän saamista vieläkin aktiivisemmin mukaan toimintaan tulisi kannustaa. Talkoista tiedottaminen on onnistunut hyvin ja käytössä on monta tiedotuskanavaa. Jotta talkoolaisten jaksaminen ja innostus säilyisi, olisi syytä kiinnittää huomiota talkoiden yhteiseen suunnitteluun sekä työn- ja vastuun jakoon. Kylien yhteistyötä voisi myös vahvistaa osallistumalla naapurikylien tapahtumiin ja vastaavasti pyytämällä muiden kylien väkeä omiin tapahtumiin. Kanssakäyminen muiden kylien kanssa ja tiedotuskanavien avaaminen lisää sisältöä kylätoimintaan ja estää päällekkäisten tapahtumien järjestämistä.

Vaara-Karjala
www.vaarakarjalanleader.fi

Pielisentie 10-12
81700 Lieksa
puh. 040 1044906
leader@lieksa.fi

4. Yhteystietoja

Yhteistyötahoja ja hankkeita

Nurmeksen kaupunki

-Palveluohjaus (mm. jäsenhankinta, koulutukset, tiedotusneuvonta, yhteistyön kehittäminen)

Teija Simonen puh. 040 104 5723 [teija.simonen\(at\)nurmes.fi](mailto:teija.simonen(at)nurmes.fi)

Maaseudun Sivustysliiton aluejärjestö

- Digi-Pohjois-Karjala- ja Kaista käyttöön–hankkeet

Erkki Martikainen puh. 045 325 5765 [erkki.martikainen\(at\)joenkylat.fi](mailto:erkki.martikainen(at)joenkylat.fi)

- Turvaa maaseudulle-hanke

Eeva Kröger puh. 045 604 0388 [eeva.kroger\(at\)mml.fi](mailto:eeva.kroger(at)mml.fi)

- Puhti-hanke (muuttuvat yritystoiminnan muodot maaseudulla)

Eija kahelin puh.040 723 3745 [eija.kahelin\(at\)mml.fi](mailto:eija.kahelin(at)mml.fi)

Pielisen 4H-yhdistys

- Yritystä Somesta-hanke

Pirjo Hämynen puh. 040 581 9023 [pielinen\(at\)4h.fi](mailto:pielinen(at)4h.fi)

Vaara-Karjalan Leader

- Hanke- ja rahoitusneuvonta Hannele Pyykkö puh. 040 104 4905 [hannele.pyykkö\(at\)lieksa.fi](mailto:hannele.pyykkö(at)lieksa.fi)

Pohjois-Karjalan Kylät ry

- Kyläpotkuri-hanke ja kylat.fi-sivusto päivitys Johanna Junno puh. 044 294 0800 [johanna.junno\(at\)kylat.fi](mailto:johanna.junno(at)kylat.fi)

Maaseutu2030 –tulevaisuustyö

Raportti on luettavissa kokonaisuudessaan ja tiivistelmänä:

<https://www.maaseutu.fi/maaseutuverkosto/teemat/maaseutu2030>

Höljäkän kylän yhdistysten yhteystiedot:

Höljäkän kyläyhdistys ry: pj. Niilo Ikäkoivu, puh. 040 6741 554, siht. Liisa Hautala, puh. 040 822 5225,

[lisehautala\(at\)gmail.com](mailto:lisehautala(at)gmail.com)

Höljäkän nuorisoseura ry: pj. Mikko Nevalainen, puh. 050 3224 005, [mikko.t.nevalainen\(at\)gmail.com](mailto:mikko.t.nevalainen(at)gmail.com)

Höljäkän nuorisoseuran FB-sivut: siht. Jaakko Korhonen, puh. 040 0578 086, [jadekor\(at\)hotmail.fi](mailto:jadekor(at)hotmail.fi)

Höljäkän erä ry: pj. Jarmo Kemppainen, puh. 050 0468 261, [jarmo.kemppainen\(at\)scanpole.com](mailto:jarmo.kemppainen(at)scanpole.com)

Höljäkän kalaveden osakaskunta: pj. Juha Lipponen, puh. 040 5020 196, [juha.lipponen\(at\)oyk.fi](mailto:juha.lipponen(at)oyk.fi)

Etähöjläkkäläisten verkosto ja Höljäkän kylän kotisivut: Leena Eskelinen, puh. 050 534 1320 ja +45 4058 6106,

[leena.eskelinen\(at\)holjakka.fi](mailto:leena.eskelinen(at)holjakka.fi)

Höljäkän kylän katsastuksen suorittajat:

Asukkaat, vapaa-ajan asukkaat

Koonti. kyläkehittäjä Mari Mustonen, Vaara-Karjalan Leader [mari.mustonen\(at\)lieksa.fi](mailto:mari.mustonen(at)lieksa.fi)

puh. 040 104 4907

Vastaukset:

Mitkä asiat ovat tärkeimpiä, jotta kylä voisi hyvin nyt ja jatkossa:

asukkaat, kulkuyhteydet, kaupat
yhteistä toimintaa, ympäri vuoden kaiken ikäisille, avun anto tarvittaessa ja kulkuyhteyksien säilyminen
yhteistä tekemistä ja juhlia, luonto tärkeä, luontoretkiä yhdessä
tarvitaan työikäistä väestöä, sivistystahtoa, yhteistoimintaa
elinvoimaisuutta kylälle, Uusia asukkaita etenkin lapsiperheitä, toimiva infra, lähitapahtumia, liikuntapaikkoja
luonto, kyläläisten välinen yhteinen tekeminen, naapurit ja heidän tunteminen
elinkeinoja, tuloja elämiseen
hyvät asiointiyhteydet palveluihin ja kuntakeskukseen, kunnan hyvä tiedottaminen ja asukkaiden osallistaminen
nykyistä parempi tie, asutuksen säilyminen kylän alueella, väestön ikärakenteen nuortuminen tai säilyminen
ennallaan, uusien aktiivisten ihmisten muuttaminen kylälle
asukasmäärä ja ikärakenne, palvelut ja turvallisuus
yhteistyö, toiminta kylällä ja kylien välillä
yhteinen tahtotila, ei kiistelyä, hauskanpito
asukkaiden yhteishenki, tapahtumat ja kehitys
yhteydet nurmekseen, kyläyhteisön toimivuus, kylien yhteistyö kaikin puolin

Mikä asia kylässä kaippaa huomiota tai tekemistä?

melkein kaikki
kävelyreitti kylästä Hyvärilän suuntaan suunnitelman mukaisesti, metsien säilyminen
kesäkioski, katuvalot
nuorison näkökulma
ympäristön siistiminen
tiestön kunto, enemmän yhteishenkeä
paikallistien parantaminen Lipinlahti, Kohtavaara
tyhjillään olevien talojen markkinointi uusille asukkaille
pusikoitumisen estäminen, maisemanhoito
nuoriso pitäisi saada mukaan tekemisiin
kyläläisten innostuminen uusiin juttuihin
enemmän yhteistä tekemistä mm. sählyvuoro, retket
pusikot pois, asuntokannan inventointi
metsien siivous, kauppa pitäisi olla
talojen asuttamisesta pidettävä huolta

Ryhmäpohdintojen kysymykset ja johdannot aiheeseen:

Yhteinen kylä. Mitä yhdistyksiä kylällä toimii? Toimivatko ne yhteistyössä? Onko kaikilla tiloja? Löytyykö yhdistyksille toimijoita (pj, sihteeri ym.)? Tarvittaisiinko/ haluttaisiinko jonkun muun yhdistyksen toimintaa vielä kylillä? Tarvitsisivatko yhdistykset neuvontaa perustoimintaan, jäsenhankintaan tai esim. rahoituksen hakemiseen ja hoitamiseen? Kirjatkaa ylös kaikki kylien yhdistyksiin liittyvät ajatukset.

Yhteinen kylä: Miten talkoolaisia aktivoidaan? Paljonko saadaan mukaan tekijöitä? Kuinka usein talkoita tehdään? Ovatko talkoolaiset iäkkäitä? Osallistuvatko nuoret ja lapset talkoisiin? Saavatko talkoolaiset kiitosta työstään? Mikä talkoiden toteuttamisessa on hankalinta? Mitä talkoita on näköpiirissä? Tekeekö kylä yhteistyötä muiden kylien kanssa ja olisiko se mielekästä? Kirjoittakaa kaikki mieleen tulevat asiat talkoista ja yhdessä tekemisestä.

Tiedottava kylä: Miten kylä tiedottaa asukkaita ja loma-asukkaita mm. tapahtumista ja talkoista? Miten kylä tiedottaa alueen ulkopuolella asuvia? Tavoittaako tieto jokaisen? Onko tiedottaminen yhden ihmisen vastuulla? Onko kylästä esitteitä tai infoa netissä? Onko vanhentuneita nettisivuja? Onko kyläläisillä toiveita sähköisen asioinnin tai tiedottamisen neuvontaan? Kirjoittakaa kaikki mieleen tulevat asiat tiedottamisen ja sähköisen asioinnin näkökulmasta.

Vapaa-ajan kylä: Mitä harrastusmahdollisuuksia tai kokoontuvia ryhmiä kylässä on? Mitä puuttuu? Kokoontuvatko kyläläiset säännöllisesti/ satunnaisesti? Käyvätkö kyläläiset kylässä toistensa luona, entä kylät toistensa luona? Osallistuvatko mökkiläiset kylän tapahtumiin? Kaipaavatko lapset ja nuoret tekemistä? Toivotaanko tai onko kylässä jonkin ulkopuolisen tahon järjestämää vapaa-ajan toimintaa? Kirjatkaa tähän kaikki mieleen tulevat asiat kylän vapaa-aikaan liittyen.

Välittävä ja turvallinen kylä: Onko kylällä yksinäisiä ihmisiä, jotka voisivat tarvita juttuseuraa tai apua? Huomioidaanko kyläläisiä jollain erityisellä tavalla? Onko kylään tehty turvallisuus- tai varautumissuunnitelma? Kenestä/ mistä ryhmistä olisi pidettävä erityistä huolta kylässä? Kirjoittakaa tähän kaikki mieleen tulevat asiat välittämisestä ja turvallisuudesta.

Palveleva ja auttava kylä: Mitä erityisosaamista kylässä on? Mitä yrityksiä kylässä on? Mitä palvelua kaivattaisiin? Tarvitsisiko joku kylällä ohjeistusta ja apua, kun omat taidot eivät riitä? Mitä kyläläiset haluaisivat oppia? Löytävätkö kyläläiset "omat palvelunsa"? Toimiiko naapuriapu? Kirjoittakaa tähän kaikki mieleen tulevat asiat kylän palveluista ja osaamisesta.

Viihtyisä ja toimiva kylä: Mitä yhteisiä kokoontumispaikkoja kylällä on? Missä kunnossa ne ovat? Onko keskusteluissa ollut jonkin kohteen kunnostus tai siistiminen? Onko haaveissa saada jokin uusi alue, rakennus tai reitti toimintaa varten? Mitä kylältä puuttuu? Miltä kylä näyttää esim. matkailijan silmin? Tähän voi kirjoittaa kaikki mieleen tulevat asiat kylän rakennuksista, kulkuväylistä, alueista jne.

ideoiva kylä: TOTEUTTAMISTA VAILLA OLEVAT IDEAT, UUDET IDEAT JA VILLIT IDEAT!!!!!!

Vaara-Karjala
www.vaarakarjalanleader.fi

Pielisentie 10-12
81700 Lieksa
puh. 040 1044906
leader@lieksa.fi

